

L a t w e e f c h u — A w i s e s .

Nr. 29. Zettortdeenà 17. Jubli 1852.

• Pahr bibbeli

un pahr winnas pahrtulkofchanahm
un isplattifchanahm.

(Skattees Nr. 28. Brigums.)

Krustdehls, woi to lassohrt Dewim nerahdabs, ka ar leelo steigfchanohs buhtu jastedsabs ta bibbele wiffas wallodàs pahrtulkohrt, it ka wairs nebuhtu ilgi laika to lassihrt? — Rahds leelskungs Englantè irr tabs bibbeles no wiffadahm wallodahm un no wiffadahm drikkem sawà grahmatunaimmà sakrahjis, un tur warr dabbuht redseht lihds 15,000 bibbelem, kas katra woi nu sawadà wallodà, woi ar sawadu drikki drikketa, un kas wiffas lohpa 40 lihds 50,000 Pfund (wairak neta 300 tuhstoschu rubbutus) makfa. Ta pa wiffahm jo wairak apbrihnojama bibbele tanni pulkà irr ta preeksch alleem, kas ar tahdeem bohlsabeem taifita, ko ar pirksieem warr apraudsiht un kas dauds aklustohlàs Englantè un Amerikà leelu swehtibu irr atneffufe. Un tizzu, ka nedf Tu, nedf es, nedf mehš abbi tahdu bibbeli effam redsejuschì. Ko zilweki newarr isdohmahrt. — Tu sinni, krustdehls, ka ikkatrà leelà laifugabbalà saws wehràleekams brihnumš irr notizzees; un schis muhsu laifubrihnumš irr ta tik ahtri iszehlfusehš un pahr wiffu pasauli ispluhduse leela bibbelesbeedriha, un ja tapatte naw leelaka pahr wiffieem teem zitteem laifubrihnumeem, ta masaka nebuht nè. Woi tas nabboga mahzitais Charles to dohmaja, kad winsch Londone eebrauzis, tur gar teem draugeem gaudodamees staigaja saweem draudses nabbadsineem kahdu druszin naudas preeksch bibbelem salassihrt, ka zaur schahdu masu eefahkumu wiffas pafaulestantas pasiks ar to Deewa wahrdu pasihstamas?

Nedsì schè, krustdehls, ka Deewam nekahda leeta naw ne-eespehjama; un tur winsch grubb eet, tur neturrees winna zekam pretti, ka winsch Dew nefatreez, ka pohdneekš trauku! — Stahsta, ka lihds schogaddu wairs dauds netrukš no 30 millijon bibbelem, kas zaur bibbelesbeedribas rohkahm pa wiffu pasauli isgahjuschas. No tahm leelakahm Europasbeedribahm stahw tà rakstihrt: No Sweedrubbeedribas irr isgahjuschas lihds 1846tu gaddu 529,956 bibbeles, no Dahnubbeedribas 161,470, no Nederlandubbeedribas 249,512, no Pruhshubbeedribas 1,132,129, no Baierubbeedribas 116,369, no Wirtembergubbeedribas 404,652, no Sakschubbeedribas 186,568, no Parises-(Sprantschu-)beedribas 1,834,288, no Schweizerubbeedribas 389,732, no Kreemubbeedribas 861,105, no Kursemesbeedribas lihds 1850 gaddam 7,466 bibbeles un 6,754 J. Testamenti lohpa 14,220 sw. raksti, un no Belgerubbeedribas atkal lihds 1846tam gaddam 119,000 bibbeles. — Dehls! woi to leelo, leelo pulku swehtu rakstu aprehlinadamam, Dewim naw ja-kaunahs, ka Tu tahdai warrenai pluhdai zaur tam ko zerrejis preekschà mest, lai par to Awifes nesluddina? Nohst ar tahdahm grehzigahm dohmahm! un isfauz labbat tè lihds ar mannim, par to, ka tas Kungs zaur tahm bibbelesbeedribahm dauds, dauds millijonu dwehselem to dsihwibasawotu irr atwehrtis schohs wahrduš beidsohrt:

Leelas leetas tas Kungs zaur bibbelesbeedribahm darrijs!

Lai par to flawa un gohds Winnam no wiffieem tè flann! —

Krustdehls mihlais, ja Dewim, kasinn patiktu plaschalahs sinnas par Kreemu, Jg.

gauwu un Latweefchu bihbelesbeedribahm, tad fakki mannim weenu paschu wahrdu, tuhdat labpraht Dewim pallausifchu; bet ja Dewim tahs jau sinnamas, tad lai paleek! — Ur Deemu!

Saws 11. R. G.

* Tas Samariteris.

Subs sinneet, mihli lassitaji, to Ewangeliumu 13ta swehdeenâ pehz waffaras swehtku atswehtes no ta shehlfirdiga Samaritæra, kas to nabbagu, starp fleplaweem krituschu, fakappatu un puss-mirruschu zilweku us sawu lohpu zehle, elji un wihnu winna wahtis eelehje un to apkohpe, kamehr atkal wessels palikke, un par tahdu shehligu darbu nekahdu maksu ne prassija, bet to wissu til darrija no tibras shehligas firds. Tahdas shehligas firdis gan retti atrohn; bet ka pawiffam wehl naw isuddufchas no pafaules — klaufeet mannus stahstus!

Seema bij. Kur tas bij — tas irr weenalgâ; bet tas irr pateesi notizzis un ne fenn. Seema bij. Wifsaplahrt dsitfch sneegs, ka nekahdu zekku un nekahdas tekks ne warreja redseht. Tad nu tur welkabs peekuffis wihtrinsch, flims, nogurris, waigâ bahls, ka sneegs, pee wiffahm meefahm safallis un drebbedams, ar wezzahm strandahm apgehrbts, kas til plikumu apfeds, bet wiffur aukstu, assu wehju zaur laisch. Un ta noplifsis un sadraifstahs pee meefas, wehl wairak pee dwehfeles. So to dwehfeli winnam bij maitajufchi dserschana un wehl zits grehks, un no firds to meeru un no lauleem to spehku dsinnufchi, ta ka winsch wissu muhschu sawâ dwehfeles meegâ buhtu fnaudis, ja tas mohdinatajs ne buhtu, kas winnu wehl ihstena stunda buhtu mohdinajis preeksch ta pehdiga meega! — Kad winsch nu ta weens pats staigaja zaur scho apsnigtu tulfnesi, tad winnam schis tulfnesis likkabs itt ka winna patte dsihwiba un ta balta semmesdrehbe itt ka winna lihka kreklis, un winnam taggad prahta nahze wiffas tahs apgahnifcha-

nas, kureas lihds schim bij dsihwojis, un winsch peeminneja wissu sawu pohsta-dsihwi, un — winnam falle pee meefas un pee dwehfeles! — Bet meefas pagurschana drihs winnu pahrwaldija, azzis palikke stihwas, zeki wairs ne panesse, speekis atkritte rohlahm un pats nogrimme sneegâ. — Al tu dschrejs un kahribas kalps! Apstahjees sawâ prahta pee schi zilweka, kas schè sneegâ eemidsis; flattees us winnu un tad us semi paschu, un tad peeminni to muhschigu mihlestibu, kas tew jaw til ilgi pakkat eet, un tewi grihb pestiht, bet tu ne grihbi. Schi mihlestiba arri klahb bij schim nabbagam pasuddufscham, kam jaw laiziga un muhschiga nahwe preeksch azzim stahweja; winna isfubtija sawus kalpus ir schinni tulfnesi, to pestiht. — So kad jaw wakkars mettahs, tad to zekku nahze Dhsolu Indrikis, tuwa pagasta kalps, reds to gulledamu bahlu wihru, un skreen skreeschus pee muifchas-lungu, lai palihds nabbadfinu no nahwes glahbt. Bet schis dohmaja, tas, kas tur gull, naw no muhsu laudim; man jaw deesgan darba ar saweem pascheem, kas man par behdahm par scho? Nusis winnam bij kurlas prett ta labba kalpa luhgschanahm. Tad nu kalps ne kur zittur wairs paligu ne melle; pats skreen atpakkat, to flimmu zilweku us plezzehm leek un to aismes us sawahm mahjahm. Tu dohma, ka nu deesgan darrjis; bet winsch ta ne dohmaja wiss. Mahja nu ihsti to zilweku apraug, bet winnu atrohn pillu ar uttehm; tas bij likta attraschana; bet — ta mihlestiba sinn, ko darrist: nowell winnam tahs kanfaras, atnes flaidru kreku, drehbes, tahs silda, winnam apgehrbj, winnam sataisa gultu no ziffahm un to flimmu zilweku tur noleek, un beidscht wehl iswahra siltu ehdeentiau. Al ka nabbadfinam taggad irr labbi! Nu meesa irr apkohpta, bet, — ta dwehfele? So mihlais Indrikis ne bij aismirsis, jo pats bij weena no ta labba ganna awim un sinnaja, zil mums schi labba ganna wajaga, un zil winsch darrjis preeksch muhsu dwehfelehm, ko wehl augstaki zeenijis, ne ka paschu sawu dsihwibu. Dapehz to flimmu

mihligi waiza, kà tur eekshà firds-kambarinà effoht, un woi winnam pehz swehta Deewa meera ne flahpstoht, un woi ne gribboht, lai mahzitajs nahk? Un tà nu Indrikim waizajoht, flimmam firds tahda mihksta palikke un patte winnu speede, isteikt wissu, kà dsihwojis un kà winnam til bail effoht par sawu dwehfeli, un labpraht gribboht, lai mahzitajs nahk, jo firds winnam par gruhta.

Jaw nowakkars bij un mahzitajs tahlu dsihwoja. Tad nu wehl sebbà wakkara tas kalps pee mahzitaja irr nogahjis, luhgdams, lai rihta nobrauzoht pee ta flimma. Bet no rihta jaw deenai austoht winsch atkal bij mahzitajamuischà, kà mahzitajs dohmaja, flimmais jaw effoht nomirris. Bet tà ne bij. „Ne, atbildeja Indrikis, es esmu nahjis jums zektu rahdiht, jo wiss tà irr aishwillts, kà juhs warrat malbitees.“ Un kad nu jaw mahzitajs taisahs braukt, kalps wehl naudu noleek us galdu. „Kà labb tad ta nauda?“ — „Das jums peenahkhs, mihlais mahzitajs.“ — „Kà tad, es dohmaju, kà tas flimmais irr nabbags?“ — „Tà gan irr; bet ne warru pagehrecht, lai juhs par welt brauzat.“

Kà tew patihk schi gohdiga Samaritera mihlestiba? woi ta naw ihsti debbes-pulle? — Kà mahzitajs to naudu ne nehme, man gan ne waijadsehs wairs peeminneht, un to es arri sinnu, ja winsch bij tas ihstais wihrs, tad gan buhs pasemmojees, un no firds sawam Kungam debbesis par tahdu draudses-lohzekli pateizis. Pehz gruhta zekta, kur Indrikis allasch pee kammanahm zaur dsikku sneegu bridde, winni pee mahjahm atnahze. Tur gulleja tas satreelts, bet arridsan tizzigs grehzi-neeks us mirschanu; ar preeku winsch dabbuja swehtu wakkarinu un pehz pahru stundahm winna dwehsele aishgahje pee Deewa.

Bet engeli debbesis preezajufchees par weenu grehzi-neeku, kas irr atgreesees no grehkeem, un par weenu Deewa behrnu, kas eeksch mihlestibas sawam Kungam un Pestitajam pakkat staigaja.

—s.

- Sargaites no wiltineekeem!

Zittahrt Wahzsemme kahds leels krahpneeks aplahrt eedams fateek us zektu nabbagu slihp-mahkaru. To labbi apluhfodams atrohd, kà winna gihmis un augums augstam lungam lihdsigs, un kad tam labbas drehbes apgehrbtu, tad kà kahds augsts lungs isstattitohs. Das eet pee winna klahht un turr tam pischtoli preeksch kruhtim fauldams: „Tew waijag mirt!“ Das nabbags zilweks tohti sabaidihts kriht pee semmes un brehz: „ak wai! ko juhs no mannim gribbat? Man newaid ne weena grascha pee meefas un dwehseles, un ne warru ne ko doht, kà tiklai tohs wezzus swahrkus, kas man taggad muggurà.“ — „Man sawu swahrku ne waijaga,“ atbildeja wiltineeks, „es tewim gribbu ittin jaunus swahrkus doht, ja tu tiklai apshlees wissu to darriht, ko es tewim pawehleschu.“ — „Kas tad tas buhs?“ praf-fija drebedams tas sabihjees slihp-mahkars. „Ne kas tew wairak buhs jadarra, kà tu us wissu, ko ween tew praffis, atbildi: ja, ja, tas irraid gan labbi,“ atbildeja tas wiltineeks, tamdeht es tewim scho nakti labbu kambari gahdaschu un ehst un dsert zil ween tu gribbefe.“ Nabbags slihp-mahkars redsedams, kà no wiltineeka walkà ne taps, gahje tam lihds us kahdu sahdschu, kura tiklai 3 juhdses no KlaipeDas bija. Tur tappe tas no ta wiltineeka brangi apgehrbts, ehdeens un dschreens preekschà zelts, kahdu wehl sawu muhschu ne bija baudijis, labs kambaris un gulto eerahdita; nu winsch gulleja ittin meerigi, kaleht ohtra rihta Lips (tas wiltineeks) winnu mohdinaja.

Nu winnam bija sawu wezzu uswalku weetà tahdas brangas drehbes, un ar seltu ischuh-tus swahrkus gehrbt, kreisa pufe us kruhtim swaigfni peespraust; to wissu pehz ta wiltineeka Lipsa gribbeschanas tam waijadseja darriht. Das slihp-mahkars preezajahs tohti speegeli stattidamees, kad winsch nu us weenu reisi tappis par tahdu augstu lungu. — Tè atbrauz preeksch durwim leelus brangus rattus

ar fefcheem lohschi apfchirroteem trekneem firgeem; tannis rattös nu waijadseja muhsu slihpmannim sehdeht, kas nu zeen. grahwa kungs tappe faukts. Lips, tas wiltineeks, ka kambara fullainis blakkam, un 2 zitti fullaini sehdeja preekschâ.

Nu gabje zetsch winneem teescham us Klai-pedu. Tur nobraufuschi apstahjabs preeksch tahda prezzeneeka namma, kas ar dihmantu un zitteem dahргеem akmineem un gredseeneem andelejahs, un teizams grahwa kungs no ratteem islahypis ar sawu kambara fullaini pee prezzeneeka tanni nammâ ee-eet. Schis nu tam prezzeneekam teize, ka zeenigs grahwa kungs gribboht preeksch sawas prellenes, kas pehz kahdahm neddekahm tapschoht isprezzeta, to bruhstes gresnumu ismekleht un pirkt; teklahst luhds tam tahs labbakas leetas parahbiht, un tahs kas tam patiks us rehkinuma usrakstih.

Tas prezzeneeks, tohti laipnigs zilweks, preezajabs, ka tahds labs pirzejs pee ta gaddijees, un lille wiffus sawus labbakus dihmantus un zittus brangus dahrgumus preekschâ tam grahwa kungam, un winna kambara fullainis ismeklejis tohs labbakus gresnumus, prassija zeen. grahwa kungam, woi tee tam patihloht; un schis atbildeja pehz eemahziteem wahrdeem: „ja, ja, tee irraid gan labbi.“ Lips nu ar to prezzeneeku faderreja to maksu un us rehkinuma usrakstija, kas lihds 6000 dahldereem wehrts bija. Nu prassija Lips tam prezzeneekam, woi tas gribboht lai tam to naudu eeksch selta jeb sudraba naudas ismafajocht? — Prezzeneeks dohmaja ka selta naudâ ta maksa winnam labbaki patiktu ne ka sudrabâ. Nu gabje Lips pee sawa grahwa kunga un teize: „Kad jums zeenigs grahwa kungs te taggad tik dauds selta naudas klahst naw, tad es no-eeschu pee muhsu naudas mihjeja, no ka mums jau bes tam dauds naudas nahlahs, un selta naudu

atneffschu.“ Zeenigs grahwa kungs atbildeja: „ja, ja, tas irr gan labbi.“ Nu Lips isgahjis fataifija wiffu gattawu us zektu, tahs dahrgas leetas eelizzis, gabje ar weenu fullaini pehz tahs naudas, un tas ohtrs fullainis patam tohs rattus us to naudas mihjeja nammu lainobrauz, jo grahwa kungs gribboht kahjam ar saweem 2 fullaineem, kas to naudu atneffis, lihds tam nammam no-eet; jo ta wiffu bija Lips eeriktejis.

Nu grahwa kungam jau tohp bail tik ilgi sehdoht. Tas prezzeneeks gaida arri jau wairaf ne ka 2 stundas, bet kambara fullainis Lips ne tohp ne redsehts ne dsirdehts. Tas kungs us wiffahm prassichanahm atbild: „ja, ja, tas irr gan labbi.“ Tad samannija gohdigs prezzeneeks, ka no wiltneeka effoht peekrahpts; lille to minnetu grahwa kungu, kas isteize, ka nabbags slihpmahkars effoht, zetti nemt, us polizeju west, par to ka ne bija to wiltineeku tam sinnamu darrijs. Pehzak gan pehz ta wiltineeka tappis meklehts, bet tas jau fenn no pilsehta ahra isbrauzis bija, ka neweens to ne sinnaja.

Sargaites no wiltineekeem: jo kas tohs klausa, wiltineeka algu dabbu. Buhtu tas slihpmahkars tam prezzeneekam to blehdi sinnamu darrijs, tad buhtu gohdu un pateizibu pelnijis un ne buhtu tappis zeetumâ eeliktis.

—t—

Teefas fluddinaschana.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassichanas pee tahs atskahdas mantas to nomirruscha Jaunpilles orrentes-saimneka Jurra Ahmer no Keppuru mahjohm, tohp usajinati, 3 mehneschu starpâ, tas irr lihds 27tu September s. g., pee Jaunpilles pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairs ne klausibe. Jaunpilles pagasta teefa, tai 28ta Juhni 1852.

(Nr. 177.) Jürgen Pepul, pagasta weiz. 2
E. G. Monkewicz, pag teefas sribw.

Brichw drifkeht.

No juhrmasas-gubernias augstas waldischanas puffes: Collegienrath v. Braunschweig. Zensor.
No. 202.